

Студент 3 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

НАПРЯМИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

Анотація. Досліджено основні напрями регулювання міжбюджетних відносин. Розкрито теоретичні основи бюджетного менеджменту. Означено проблеми у сфері міжбюджетних відносин.

Аннотация. Исследованы основные направления регулирования межбюджетных отношений. Раскрыты теоретические основы бюджетного менеджмента. Определены проблемы в сфере межбюджетных отношений.

Annotation. The basic direction of regulation of intergovernmental relations have been studied. The theoretical bases of budget management have been revealed, problems in the field of intergovernmental relations were identified.

Ключові слова: бюджетний менеджмент, бюджетні відносини, бюджетна політика, бюджетна система.

Економічні тенденції й наслідки світової фінансової кризи показали необхідність удосконалення управління бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають у процесі руху бюджетних потоків. Від якості та своєчасності прийняття рішень з питань формування дохідної частини бюджету, проведення податкової політики, державних видатків та міжбюджетних відносин залежать збалансованість державних фінансів, рівень ефективності державного регулювання економічних процесів.

Проблеми бюджетного менеджменту досліджували Вегера С. А., Ісмаїлова А. Б., Жибер Т. В., Левицька С. О., Сафонова Л. Д., Самошкіна О. А., Чугунов І. Я. та ін. Стосовно бюджетного механізму були опубліковані праці О. Богачової, Дж. Б'юкенена, А. Вагнера, А. Ігудіна, П. Мальцева, І. Озерова, В. Панскова, М. Сперанського, Дж. Стігліца, В. Танзі, А. Улюкаєва, М. Ходоровича та ін.

Мета даної статті – дослідження основних напрямів підвищення

ефективності та вдосконалення механізму бюджетного регулювання в Україні.

Бюджетна політика є системою заходів, спрямованих на реалізацію поставлених завдань і цілей з економічного та соціального розвитку. Вона має сприяти державній підтримці зростання економіки, створенню умов для залучення інвестицій, проведенню протекціоністської політики відносно вітчизняних товаровиробників. Стратегічною метою бюджетної політики є забезпечення фінансової і соціальної стабільності в країні [1]. Бюджетна політика держави здійснюється через функціонування бюджетного механізму. Під бюджетним механізмом розуміють сукупність засобів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин та забезпечення належних умов для економічного і соціального розвитку країни.

Проблемами у сфері міжбюджетних відносин є: невідповідність між зобов'язаннями за видатками місцевих бюджетів та джерелами фінансування; нерівномірне співвідношення "дотація – субвенція" у структурі трансфертів, переважаюча частка дотацій та субвенцій на соціальний захист; нормативна неврегульованість забезпечення видатків на соціальні потреби; диспропорції співвідношення обсягів першого і другого кошиків доходів місцевих бюджетів; неефективна децентралізація бюджетної системи [2]. За таких умов перетворення в економічній сфері повинні спрямовуватися на розв'язання гострих соціальних проблем, що існують у нашій країні [3].

Саме тому основною метою та завданням бюджетної системи загалом є створення дієвих і однакових умов для всіх учасників бюджетного процесу при формуванні бюджетних відносин, забезпечення єдиних підходів і принципів формування та виконання місцевих бюджетів з метою збалансованого розвитку відповідної території, правових норм і механізмів стимулювання приросту доходів й економії видатків бюджетів при підвищеному рівні ефективності використання бюджетних коштів та в інтересах усіх і кожного.

У свою чергу, першочерговим завданням бюджетного регулювання є згладжування різниці у рівнях соціально-економічного розвитку територій для забезпечення їх громадян державними гарантіями на визначеному законодавством мінімальному рівні, а також стимулювання діяльності місцевих органів влади, спрямованого на підвищення мобілізації доходів до відповідного бюджету.

Бюджетний федералізм – це модель організації міжбюджетних відносин у багаторівневій бюджетній системі, у якій законодавчо визначаються бюджетні права та обов'язки федерації і суб'єктів федерації, правила їх взаємодії на всіх стадіях бюджетного процесу [4].

Від ефективності бюджетного менеджменту залежать рівень соціально-економічного розвитку, фінансові можливості держави,

добробут її громадян. Тому теоретичні положення бюджетного менеджменту повинні формуватися й реалізуватися на наукових засадах, відповідати соціально-економічній стратегії держави та національним інтересам.

Наук. керівн. Грузд М. В.

Література: 1. Величко В. О. Бюджетна політика та особливості її формування в умовах нестабільності соціально-економічного розвитку / В. О. Величко // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – № 1(19). – С. 83–87. 2. Цимбаленко Я. В. Шляхи реформування міжбюджетних відносин в Україні / Я. В. Цимбаленко // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2010. – № 1. – С. 121–126. 3. Чугунов І. Я. Розвиток програмно-цільового методу планування бюджету / І. Я. Чугунов, І. В. Запатріна // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 3–14. 4. Алексєєв І. В. Бюджетна система: [навчальний посібник] / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, А. М. Чушак-Голобородько. – К. : Пресс, 2007. – 376 с.